

Bestuurdersbijeenkomst over de evaluatie van de Drank- en Horecawet (DHW)
Rotterdam, 8 februari 2017; dagvoorzitter Elisabeth van den Hoogen

Naar een nieuwe balans

Wethouder Maarten Struijvenberg verwelkomt ruim zestig burgemeesters en wethouders in de Burgerzaal van het Rotterdamse stadhuis. 'De huidige Drank- en Horecawet trad vijftig jaar geleden in werking,' memoreert hij. 'Op zich al een reden om die wet eens grondig te evalueren. Voeg daarbij nog recente veranderingen als de leeftijdsverhoging voor het aanschaffen van alcohol van 16 naar 18 jaar en de decentralisatie van bevoegdheden.'

De volksgezondheid blijft wat het Rotterdams college betreft een kernpunt van die wet. 'Maar de wereld is in die vijftig jaar veranderd. Ondernemers verwachten minder maar duidelijkere regels, en meer ruimte voor nieuwe concepten.'

Ook de handhaving van de wet maakt evaluatie zinvol. 'Wíl en kún je dat altijd? Ook daarover zullen we met elkaar vandaag van gedachten wisselen.'

VNG-directeur Jantine Krans (fotografie Serge Ligtenberg)

In steden zie je tegenstrijdige waarden, signaleert vervolgens VNG-directeur Jantine Krans. Veel gemeenten worstelen met de vraag hoe ze leeglopende winkelstraten kunnen vitaliseren en ondernemers kunnen faciliteren zonder de volksgezondheid geweld aan te doen. 'Kijkend naar de huidige werkelijkheid moeten we een nieuwe balans vinden.'

Staatssecretaris Van Rijn over de evaluatie

Over de evaluatie van de DHW schreef staatssecretaris Van Rijn in december 2016 een [Kamerbrief](#). Tijdens de bijeenkomst noemt hij een aantal conclusies daaruit:

- De alcoholconsumptie onder jongeren daalt licht. Ze beginnen later, drinken minder en zijn minder vaak dronken, mede dankzij de campagne NIX18.
- Echter: het aantal gevallen van comadrienen onder jongeren stijgt.
- Alcohol is ingeburgerd in onze samenleving, maar steeds meer onderzoeken bevestigen de schadelijke effecten van alcohol. Zie ook het bijgestelde advies van de Gezondheidsraad: liever geen alcohol of anders hooguit één glas per dag.

Dat alles maakt Van Rijn huiverig voor alcoholconsumptie in winkels: 'Zeker als dat zorgt voor uitbreiding van het aantal verstrekkingpunten van alcohol. 78% van de Nederlanders vindt het zogeheten "blurring" ook niet normaal.'

staatssecretaris Van Rijn (fotografie Serge Ligtenberg)

Tweede punt: toezicht. 'De meeste gemeenten vinden het prettig zelf de regie te voeren. En dat doen ze goed. Meer jongeren zijn beboet of hebben een HALT-straf gekregen.' Maar wat betreft de verkoopkanalen: 'Supermarkten hebben hun handhaving op orde, de rest scoort echter onder de maat. Bij webshops is de naleving zelfs maar 2%.' Ook alcohol in sportkantines blijft voor hem een punt van zorg. 'Welke eisen moeten we stellen aan de mensen die bardiensten draaien?'

Tot slot vindt Van Rijn dat de DHW beter moet aansluiten bij het Bouwbesluit, want de huidige inrichtingseisen zijn deels achterhaald.

Vragen aan de staatssecretaris

Pieter Verhoeve (VNG-woordvoerder op het alcoholdossier) stelt dat het tegengaan van alcoholmisbruik niet ten koste mag gaan van verantwoord gebruik. 'Bovendien vindt misbruik vooral plaats in de thuissituatie.'

Hij nodigt de staatssecretaris daarom uit om met de VNG mee te denken over het creëren van meer ruimte voor bestaande ondernemingspraktijken én de VNG mee te nemen bij het vervolg van de evaluatie. 'Want het gaat niet alleen over alcohol, het gaat vaker om ondernemers die hun assortiment willen uitbreiden met schilderijen, tappenades strandschepjes, servies of koffie met gebak.'

In zijn antwoord toont de staatssecretaris zich daartoe zeer bereid.

Wethouder Gerats (Maastricht) stelt ook de volksgezondheid voorop, maar ziet wel mogelijkheden voor blurring bij gelegenheden waar geen jongeren opaf komen. Staatssecretaris Van Rijn maant opnieuw tot voorzichtigheid. 'Welk signaal geef je als samenleving aan jongeren als er bij allerlei gelegenheden alcohol wordt geschonken? Dan maak je het voor ouders niet gemakkelijker.'

Wethouder Maas (Someren) valt de staatssecretaris bij. 'We hebben de afgelopen jaren heel veel geïnvesteerd om het drankgebruik van jongeren in te dammen. Dat doe je teniet als ze om 10 uur 's morgens bij de kapper een glaasje krijgen.'

Burgemeester Aptroot (Zoetermeer/Wassenaar) vraagt de staatssecretaris om financiële steun bij de handhaving van de wet.

Wethouder De Heer (Zwolle) is lovend over de pilot mengvormen waaraan ook Zwolle meedoet. Het leidt tot vernieuwende concepten en hij hoopt dat de staatssecretaris ervoor open staat daarover door te praten.

Burgemeester Waaijer (Strijen) signaleert dat de politie vaak onmachtig staat tegenover uitgaansgeweld. 'Graag een tool daarvoor.'

Wethouder Tap (Hoorn) stelt dat mengvormen vragen om flankerend beleid met goede afspraken over wat wel en niet kan.

Wethouder Witte (Oosterhout) is benieuwd of de VNG heeft gepeild hoeveel gemeenten mengvormen willen.

Drie filmpjes over mengvormen in Rotterdam

Getoond werden drie filmpjes uit de Rotterdamse pilot over mengvormen. U vindt ze hier: <http://www.rotterdam.nl/blending010>.

- Woorden mengen met wijn (Festival Woordnacht)
- Kunst kopen met bier en ballen
- Proeverij in de slijterij

Ondertussen in Maastricht

Wethouder Gerats belicht de opbrengst van de pilot in Maastricht, een stad die gastvrijheid hoog in het vaandel heeft. 'Sfeer en beleving zijn daarvoor belangrijk.' In Maastricht deden 24 ondernemers mee, waaronder 10 horecazaken. De ervaringen zijn overwegend positief, zeker bij de detailhandel. Wethouder Gerats: 'De beleving is groter, je kunt meer variatie bieden.' De horeca is verdeeld. Restaurants zijn blij dat ze bijvoorbeeld wijn en dressings kunnen verkopen, maar cafés hebben moeite met het uitstallen van hun eigen producten.

Al met al wil Maastricht de proef graag doorzetten. 'Er zijn nu weliswaar meer verstrekkingpunten van alcohol, maar de toename is kleinschalig en beheerst.'

De eerste uitkomsten van de pilot

Martin Slot (Berenschot) presenteert een tussenstand van de pilot mengvormen. Het gaat om 35 gemeenten, voornamelijk in het zuiden en westen van het land, met Noord-Brabant als koploper (5).

Het algemene beeld is positief, qua klantbeleving en impact op winkelgebieden.

Ondernemers zijn blij dat ze iets extra's kunnen doen voor hun klanten, al zijn sommige (10%) afgehaakt omdat diversificatie toch te veel werk bleek.

Anderzijds hebben belangenverenigingen procedures gestart die de beeldvorming over de pilot hebben beïnvloed.

Vragen

Burgemeester Aptroot is het niet eens met het VNG-standpunt over mengvormen en vraagt of dat geluid ook wordt meegenomen. Binnen de pilot is dat niet het geval, maar Jantine Kriens verzekert hem dat de VNG er zeker aandacht voor heeft via de gebruikelijke verenigingskanalen.

Burgemeester Van der Zwaag (Veere) stelt voor om in het vervolg onderscheid te maken tussen mengvormen mét en zónder alcohol.

Burgemeester Strien (Olst-Wijhe) vraagt of handhaving onderdeel is van het Berenschot-onderzoek. Martin Slot bevestigt dat.

Pieter Verhoeve benadrukt dat de pilot maar één onderdeel is van de standpuntbepaling van de VNG rond mengvormen.

De wetenschap over 'Centraal versus Decentraal'

Heinrich Winter (hoogleraar bestuurskunde Rijksuniversiteit Groningen) concentreert zich in zijn bijdrage op de permanente spanning tussen landelijke normstelling en gemeentelijke uitvoering en handhaving. 'We spreken van een "gedecentraliseerde

eenheidsstaat", maar kan zoiets überhaupt bestaan? Die spagaat zit in ons bestuurlijke DNA. Bij ons in Nederland is niemand echt de baas.'

Die spanning is overigens toegenomen door de drie decentralisaties in het sociale domein. En die context van ambivalente rechtsverhoudingen is relevant voor de DHW, stelt Heinrich Winter. 'Gemeenten zijn nu geneigd om ook op DHW-gebied hun eigen prioriteiten te stellen, terwijl de DHW landelijk stuurt op een verantwoorde verstrekking van alcohol. Maar dat ontslaat de gemeente niet van de plicht om te handhaven als een belanghebbende daarom verzoekt.'

Bovendien blijkt uit onderzoek dat veel gemeenten het gevoel hebben dat ze extra taken hebben gekregen, maar onvoldoende geld voor de uitvoering ervan. 'Al is daar indertijd wel degelijk geld voor vrijgemaakt'.

Los daarvan zijn gemeenten tevreden met hun nieuwe handhavingstaken. Geen wonder, vindt Heinrich Winter: 'Zij weten het best wat er lokaal speelt.'

Wat betreft de inrichting van horecagelegenheden is er veel meer aandacht nodig voor de technische innovaties die anno 2017 beschikbaar zijn.

Het panel aan het woord

Tot slot van de bijeenkomst is er een panel, bestaande uit Maarten Struijvenberg, Pieter Verhoeve, Heinrich Winter en Hennie Boogaards-Simonse (wethouder Noordoostpolder).

Die laatste snijdt het fenomeen (zuip)keten aan: gedogen of handhaven? 'In Noordoostpolder zeggen we: het hoort bij de lokale cultuur. We gaan ze verwelkomen.

Dan hebben we ze in kaart en kunnen we met de jongeren praten over alcohol, over brandveiligheid. En bedenk wel: in die keten wordt ook het bloemencorso voorbereid.'

Wethouder Van Aart (Heusden) brengt de dilemma's rond sportkantines ter sprake. Ook het panel vraagt zich af of sport en alcohol samengaan. 'Maar ook daarover moeten gemeenten zélf beslissen, zij gaan er over,' meent Heinrich Winter.

Maar dat is een andere discussie dan blurring. Maarten Struijvenberg: 'Ons uitgangspunt is wel om misbruik van alcohol te verminderen, maar niet om verantwoord alcoholgebruik tegen te gaan.'

In bredere zin rest nog steeds de vraag hoe volksgezondheid en nieuwe verkoopconcepten kunnen samengaan. Is er een trade off mogelijk?

Pieter Verhoeve concludeert dat deze bijeenkomst in ieder geval duidelijk heeft gemaakt dat de DHW is verouderd én dat gemeenten en ministerie weer in de gespreksmodus staan als het gaat om de voors en tegens van mengvormen. 'Laten we dat vasthouden.'